Na tomto místě budeme pravidelně podnikat výpravy do depozitářů Muzea města Prahy, za památkami dosvědčujícími potíže našich předků s různými nakažlivými chorobami a nemocemi vůbec, zastavíme se zejména u některých morových epidemií, ale budeme se věnovat i další příčině hromadného umírání – hladomoru.

Vyhláška obyvatelům z roku 1813

Dnes podrobněji nahlédneme do **Prohlášení k obyvatelům od kr. lékařského shromáždění v Praze ze dne 12. prosince roku 1813.**
Jsme tedy v zimní Praze, dva roky před koncem napoleonských válek.

Hned na začátku spisku se říká, že důvodem jeho vydání je rostoucí znepokojení obyvatelstva v souvislosti s nakažlivou chorobou, která trápí obyvatele celé země i Prahy od měsíce října, která se ale zároveň v tomto období objevuje každoročně.

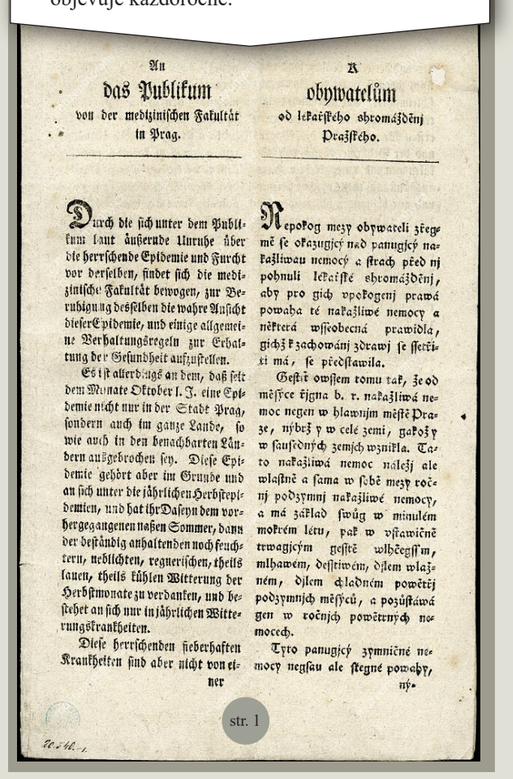
Au das Publikum von der medizinischen Fakultät in Prag.

K obyvatelům od lekařského shromáždění Pražského.

str. 1

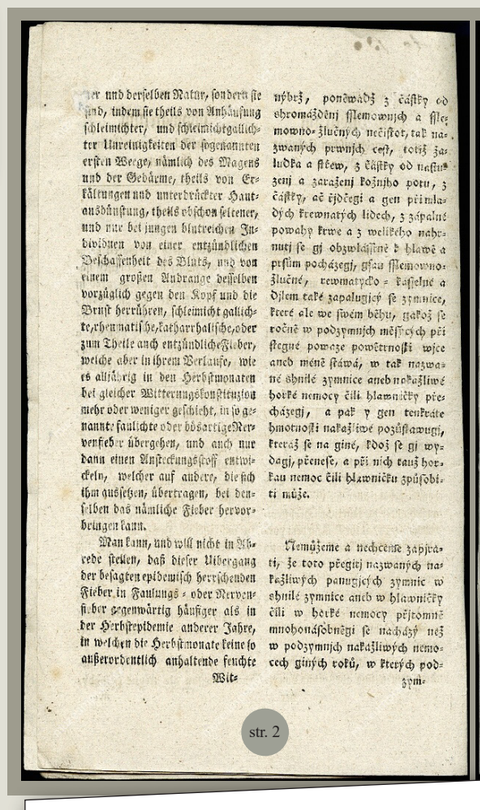
str. 2

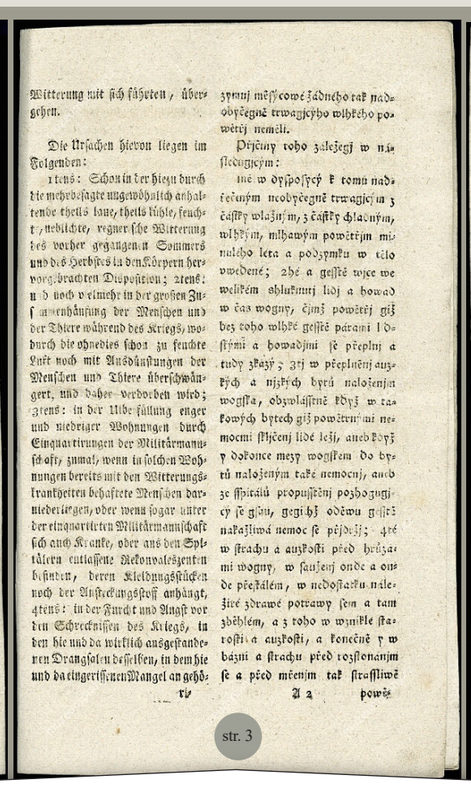
str. 3

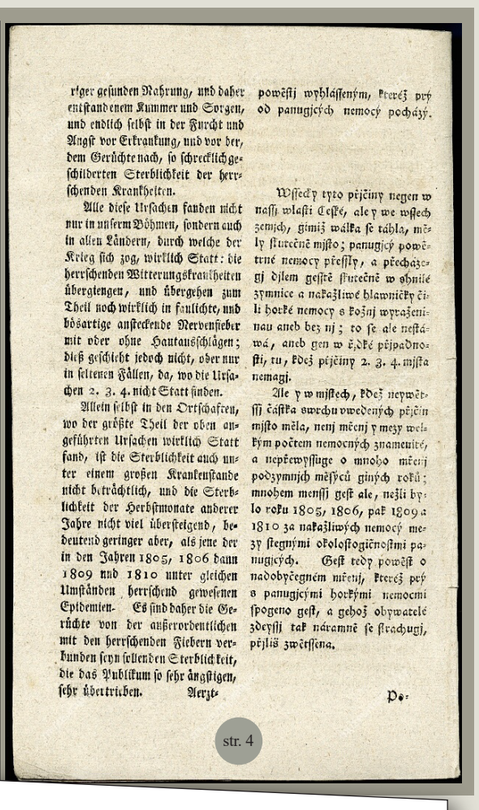
str. 4

Na prvních pěti stranách se můžeme dozvědět, že nemoc má různý původ a různé projevy, ale přechází často do „shnilé zimnice aneb horké nemoci čili hlavničky“. Těmito názvy označovali naši předkové tyfus, v tomto případě břišní tyfus, v textu zmíněná vyrážka doprovází ale i tyfus skvrnitý. Nemoci se ovšem zdají nakažlivější než v jiných letech. Důvodem dle autorů je 1) počasí předchozích měsíců, 2) velké nahromadění lidí a dobytka ve válečných letech, 3) kvartýrování vojska v nevhodných bytech, 4) úzkost z války a hladu a 5) strach před vlastní nemocí.

Prohlášení pak ale pokračuje uklidněním, že pověst o míře umírání je přehnaná. Je pravda, že nemocných v Praze je hodně, ale to tak bývá v listopadu, březnu či dubnu vždy. Ve velkých městech každoročně umírá každý dvacátý až třicátý člověk.

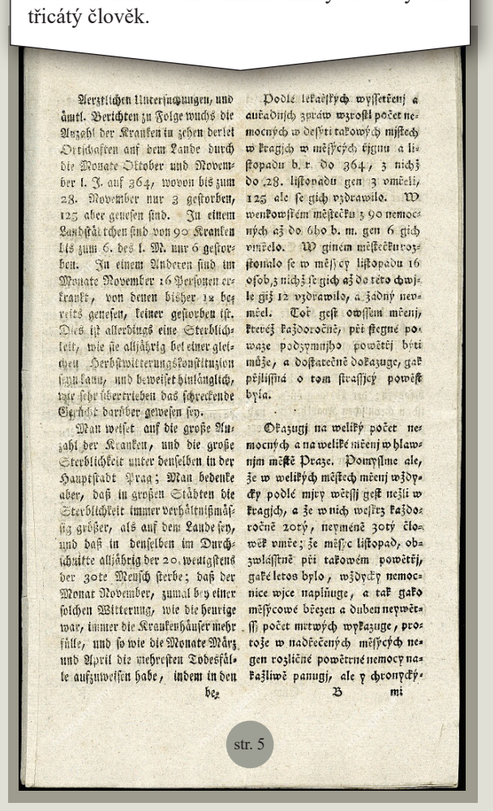
str. 8

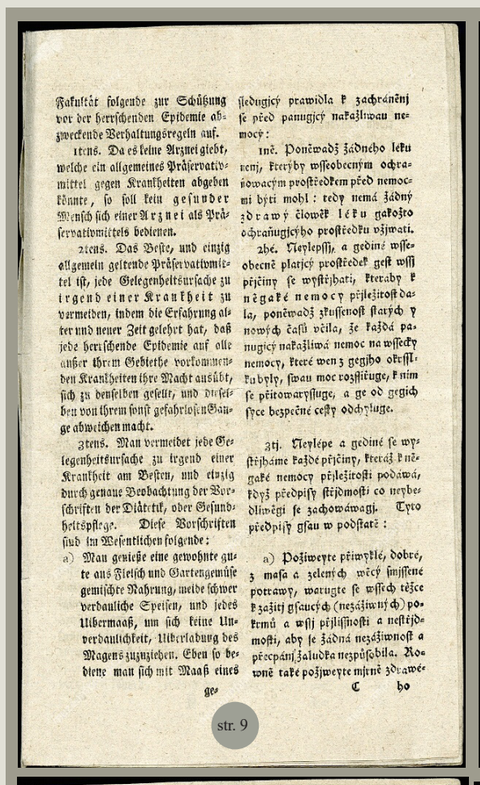
str. 9

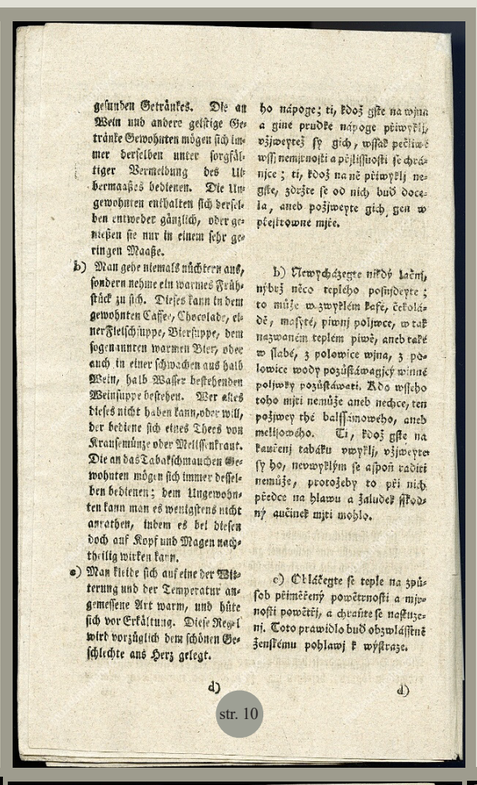
str. 10

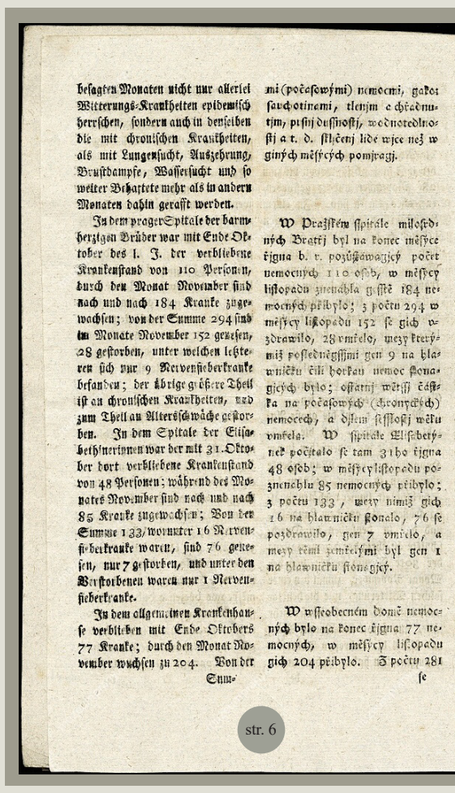
str. 6

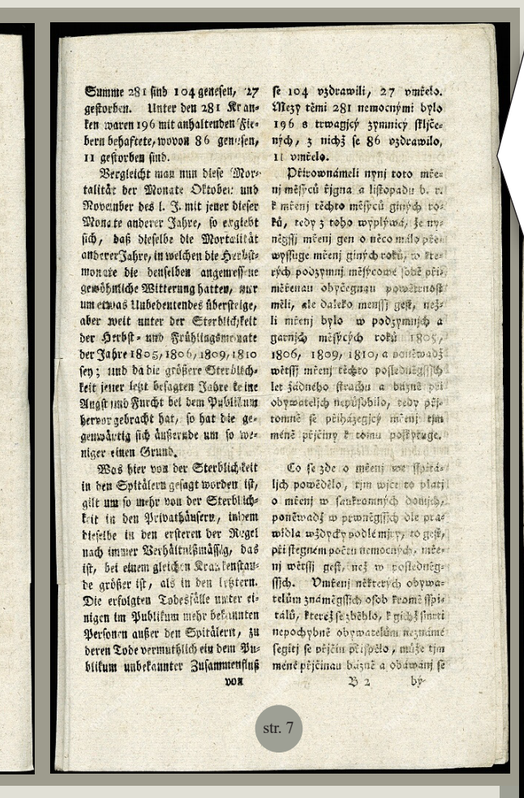
str. 7

Na šesté až osmé straně textu následuje rozbor nemocných a zemřelých v některých pražských nemocnicích, a skutečně se potvrzuje, že na hlavničku jich umírá jen minimum a statistiky smrtelnosti nejsou tedy zas až tak hrozivé, jak se zdá.

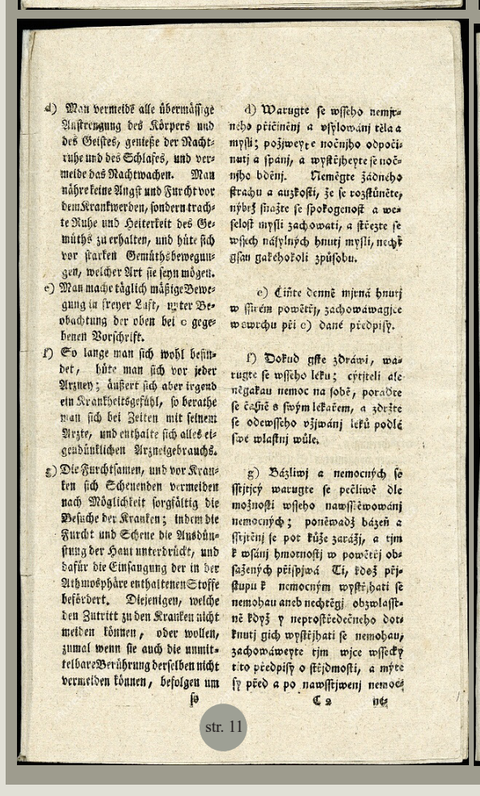
str. 11

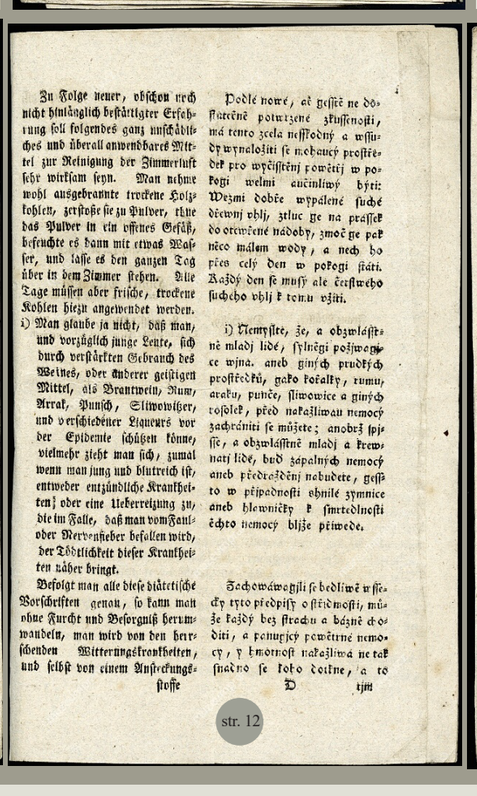
str. 12

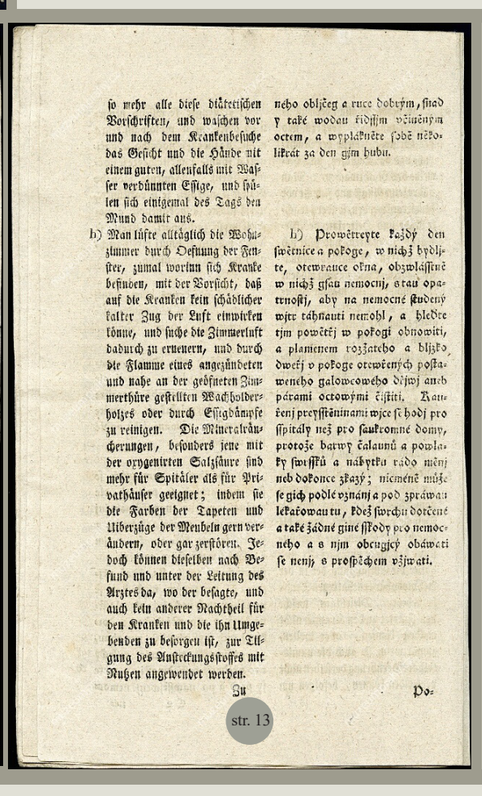
str. 13

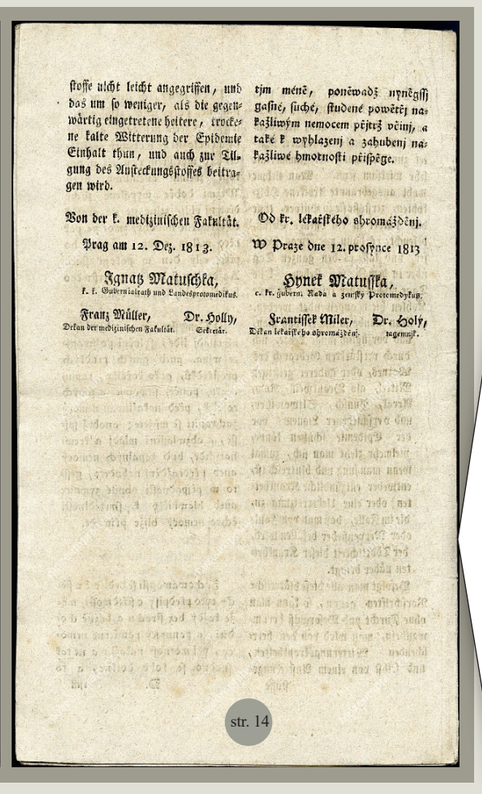
str. 14

A od stránky devět se pak pečlivý čtenář dozví pravidla pro svou ochranu před nakažlivou nemocí. Pokusme se lapidárně tehdejší ponaučení přiblížit: 1) Žádný preventivní lék neexistuje, nic tedy zdravý člověk, ať neužívá. 2) Je potřeba chránit se i před jinými nemocemi, protože se vzájemně potencují. 3) Je potřeba zachovávat předpisy střídmosti, což znamená: a) střídmě a s rozmyslem jezte; jste-li zvyklí na alkohol, i ten požívejte střídmě; b) nevycházejte bez snídaně a ta by měla být teplá; c) teple se oblékejte; d) odpočívejte a nepřepínejte se; e) ale choďte na procházky na zdravý vzduch; f) léky užívejte, jen cítíte-li se nemocní a po poradě s lékařem; g) vyvarujte se styku s nemocnými, je-li to možné; dále je popsáno, jak dezinfikovat povětří v pokoji – i) hlavně mladí, neužívejte alkohol, „ježto v případnosti shnilé zimnice neb hlavničky k smrtelnosti těchto nemocí blíže přivede“; používejte dezinfekci dle návodu, „snad i také vodou řidším učiněným octem, a vypláchněte několikrát za den jím hubu“; h) větrejte a povětří dle návodu čistěte.

V příštích dílech našeho seriálu pro vás připravíme dokumenty svědčící o tom, jak naši předci bojovali s morem i dalšími chorobami či hladomorem.
Seriál připravují Pavla Státníková a Jana Bělová.

www.muzeumprahy.cz

MUZEUM HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

PRAHA PRAGUE PRAGA PRAG